

نیازهای آموزشی پرستاران اتاق های عمل چشم استان گیلان در مورد ماهیت، تکنیک اعمال جراحی چشم و داروهای مصرفی

پژوهشگران: فایضه مازوجی^۱، فتنه مازوجی^۲، سیمین کریمی^۳، کبری سلامی کهن^۴

(۱) کارشناس ارشد میکروبیولوژی

(۲) کارشناس ارشد پرستاری داخلی - جراحی، عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت

(۳) کارشناس ارشد پرستاری داخلی - جراحی، عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت

(۴) کارشناس ارشد پرستاری داخلی - جراحی، عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت

چکیده:

مقدمه: امروزه پرستاران به منظور اجرای موفق مراقبت های پرستاری، نیازمند آگاهی های مختلف در زمینه های متفاوت هستند از جمله این موارد آگاهی در مورد داروهای مصرفی، ماهیت جراحی و تکنیک های مورد استفاده در اعمال مختلف جراحی و ... می باشد. با دستیابی به سطح آگاهی و عملکرد پرستاران می توان تا حد زیادی نیازهای آموزشی آنان را تعیین نمود. هدف: این تحقیق به تعیین نیازهای آموزشی پرستاران در مورد داروهای مصرفی، ماهیت و تکنیک اعمال جراحی چشم می پردازد تا شاید یافته های کسب شده بتواند در راستای ارتقا مراقبت های پرستاری در اتاق های عمل چشم مورد استفاده قرار گیرد. روش کار: این تحقیق توصیفی بر روی کلیه پرستاران شاغل در اتاق های عمل چشم در بیمارستانهای آموزشی استان گیلان صورت گرفت که تعداد کل نمونه ها ۳۳ نفر می باشد. جهت دستیابی به اهداف پژوهش از پرسشنامه استفاده شد که در اختیار پرسنل مورد مطالعه قرار گرفت و نتایج آن با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج: ۴۸/۵ درصد پرستاران از آگاهی و عملکرد در حد خوب و ۳۳/۳ درصد از آگاهی و عملکرد ضعیف برخوردار بودند و ۲۸/۳ درصد از عملکرد متوسط برخوردار بودند. نتیجه گیری: با توجه به نتایج بدست آمده پرستاران شاغل در اتاق های عمل چشم نیازمند آموزش و اطلاع رسانی و دوره های بازآموزی در مورد اطلاعات دارویی، ماهیت اعمال جراحی و بخصوص تکنیکهای جراحی چشم می باشند. کلیدواژه ها: نیازهای آموزشی، پرستاران اتاق عمل، تکنیک اعمال جراحی چشم

مقدمه

پوتر و پری (۲۰۰۳) معتقدند که برنامه جامع آموزشی که بر روی نیازهای یادگیری فرد تاکید دارد هزینه مراقبتی را کاهش می دهد، کیفیت مراقبت را بالا می برد و به فرد کمک می کند تا استقلال خود را بدست آورد (۱).

از زمان ادغام فعالیت های درمانی و آموزشی در سطح بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی، مقوله آموزش در دستور کار کلیه بیمارستانهای آموزشی قرار گرفت، اما به دلیل اولویت قرار گرفتن مسایل درمانی و بهداشتی، آموزش به ویژه برای کادر بهداشت و درمان تا حدی به ورطه فراموشی سپرده شده است.

با دستیابی به سطح آگاهی و عملکرد پرستاران می توان تا حد زیادی نیازهای آموزشی آنان را تعیین نمود (۱). بدین منظور محقق به تعیین نیازهای

در هزاره سوم، آموزش کادر پرستاری و بهداشتی با سرعتی چشمگیر هماهنگ با سایر حرف پزشکی در جهت تخصصی شدن و افزایش توانمندی شاغلین به پیش می رود و حتی در کشور ما کادر شاغل در بخش های درمانی و بهداشتی فعالانه با ارائه صدها مقاله در کنگره های بین المللی و سمینارهای کشوری حضور موثر دارند، لذا شناسایی نیازهای آموزشی و ارائه امکانات جهت این مهم، اولین گام جهت رفع نواقص و ارتقای کیفیت آموزشی است. آموزش مداوم به عنوان یک نیاز اساسی برای تطابق پرستاران با تغییرات روزافزون و سریع علمی شناخته شده است و تعیین الویتهای آموزشی اساسی ترین گام در برنامه ریزی آموزشی محسوب می شود.

گرفت و از آمار توصیفی و استنباطی و Kruskal-Wallis Test استفاده گردید.

نتایج

یافته ها نشان داد اکثریت واحدهای مورد پژوهش ۳۶/۴ درصد کارشناس پرستاری، ۳۰/۳ درصد تکنسین اتاق عمل و ۳۳/۳ درصد دیپلم بهیاری و در دامنه سنی ۵۰-۴۰ ساله (میانگین و انحراف معیار ۸/۹ ± ۳۷/۶) و ۴۲/۴ درصد دارای سابقه کار بالای ۲۰ سال (۸/۹ ± ۳۷/۶) بودند (جدول شماره ۱).

جدول شماره ۱: توزیع واحدهای مورد پژوهش بر اساس بعضی از

متغیرهای دموگرافیک

متغیر دموگرافیک	تعداد	درصد	متغیر دموگرافیک	
			سن (سال)	مدرک تحصیلی
سن (سال)	۲۹-۲۰	۱۰	۳۰	
	۳۹-۳۰	۵	۱۵	
	۵۰-۴۰	۱۸	۵۵	
مدرک تحصیلی	کارشناس	۱۲	۳۷	
	کاردان	۱۰	۳۰	
	دیپلم	۱۱	۳۳	
سوابق کاری (سال)	۹-۰	۱۱	۳۳	
	۱۹-۱۰	۸	۲۴	
	۳۰-۲۰	۱۴	۴۳	

در مورد ماهیت جراحی ۱۸/۱۸ درصد آگاهی ضعیف و ۶۶/۶۷ درصد از آگاهی خوب برخوردار بودند. یافته ها در مورد آگاهی از داروهای مصرفی نشان داد که ۶/۱ درصد ضعیف، ۳۳/۳ درصد آگاهی متوسط و ۶۰/۶ درصد از اطلاعات خوبی برخوردار بودند. در مورد تکنیک جراحی مجموعاً ۷۲/۷ درصد از آگاهی ضعیف و متوسط و فقط ۲۷/۲ درصد از آگاهی خوب برخوردار بودند. بنابراین در این قسمت نیاز به آموزش بیشتری دارند (جدول شماره ۲).

جدول شماره ۲: میزان آگاهی پرستاران اتاق عمل چشم در مورد

اطلاعات دارویی، ماهیت و تکنیک جراحی

میزان آگاهی	ضعیف		متوسط		خوب		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
تکنیک جراحی	۱۳	۳۹/۳	۱۱	۳۳/۳	۹	۲۷/۲	۳۳
ماهیت جراحی	۶	۱۸/۱	۵	۱۵/۱	۲۲	۶۶/۶	۳۳
اطلاعات دارویی	۲	۶/۱	۱۱	۳۳/۳	۲۰	۶۰/۶	۳۳

آموزشی پرستاران در مورد داروهای مصرفی، ماهیت و تکنیک اعمال جراحی چشم می پردازد تا شاید یافته های کسب شده بتواند در راستای ارتقا مراقبت در اتاق های عمل چشم مورد استفاده قرار گیرد.

روش کار

این تحقیق توصیفی بر روی کلیه پرستاران شاغل در اتاق های عمل چشم (کارشناسان پرستاری، کاردان اتاق عمل و دیپلم های بهیاری) در بیمارستانهای آموزشی گیلان صورت گرفت. تعداد کل نمونه ها ۳۳ نفر می باشد.

جهت دستیابی به اهداف پژوهشی از پرسشنامه ای مشتمل بر چهار بخش، بخش اول مشخصات دموگرافیک، بخش دوم شامل ۹ عبارت در مورد داروهای مصرفی در اتاق عمل چشم، بخش سوم ۱۱ عبارت در مورد اعمال جراحی و بخش چهارم ۱۵ عبارت در مورد تکنیک جراحی استفاده گردید که مقیاس مورد استفاده به صورت بلی و خیر می باشد که به بلی امتیاز ۱ و به خیر امتیاز صفر داده می شد. پس از جمع امتیازات واحدهای مورد پژوهش، امتیاز ۷۵-۱۰۰ به عنوان آگاهی و عملکرد خوب، امتیاز ۵۰-۷۵ به عنوان آگاهی و عملکرد متوسط و امتیاز زیر ۵۰ به عنوان آگاهی و عملکرد ضعیف در نظر گرفته شد. از آنجا که پرسشنامه ای به صورت استاندارد جهت ارزشیابی میزان آگاهی پرستاران اتاق های عمل چشم در مورد داروهای مصرفی، اعمال جراحی و تکنیکهای جراحی چشم در دسترس نبود، لذا محقق بر آن شد تا از منابع مربوطه خود اقدام به تهیه پرسشنامه نماید که پس از تعیین اعتبار علمی توسط اساتید چشم پزشکی ابتدا به صورت پایلوت و پس از رفع نواقص در اختیار کلیه افراد مورد پژوهش قرار گرفت.

در این تحقیق اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS (Version 10) مورد تجزیه و تحلیل قرار

ارتباط بین مشخصات دموگرافیک با سه بخش پرسشنامه (اطلاعات دارویی، ماهیت اعمال جراحی و تکنیک های مورد استفاده) با استفاده از آزمون کروسکال والیس نشان داد که بین سن و سابقه کار با سه بخش پرسشنامه ارتباط معنی دار آماری وجود ندارد اما بین سطح تحصیلات و آگاهی از ماهیت اعمال جراحی ارتباط معنی دار وجود دارد ($p < 0/05$).

با توجه به اینکه ۴۸/۵ درصد پرستاران از آگاهی و عملکرد در حد خوب و ۳۳/۳ درصد از آگاهی و عملکرد ضعیف برخوردار بودند بنابراین پرستاران شاغل در اتاق عملهای چشم نیازمند آموزش و اطلاع رسانی و دوره های بازآموزی اطلاعات دارویی، ماهیت اعمال جراحی و بخصوص تکنیکهای جراحی مورد استفاده در اتاق عمل چشم هستند.

منابع:

- 1- Potter, Perry. Basic nursing. 5thed. Mosby co. 2003. PP: 112-120.
- ۲- احمدی ، کامران . جوادی ، محمد علی. مبانی چشم پزشکی. چاپ دوم. تهران. نشر طبیب. ۱۳۸۰. صفحات ۲۵۷-۱۰۲.
- ۳- ووگان ، دانیل و دیگران . کلیات چشم پزشکی . ترجمه مهدی منتظری و دیگران . چاپ شانزدهم. تهران . نشر سماط. ۱۳۸۱. صفحات: ۷۵-۹۵
- 4- Berry&Kohns. OperatingRoomTechnique. Tenth Edition. Mosby co. 2004. pp: 657-720.
- 5- Roth rock. Care of the patient in surgery. 12thed. Mosby. 2003. pp: 230-246.
- ۶- فیض اله زاده، حسین . نیازهای آموزشی پرستاران شاغل در بخشهای اورژانس بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تبریز. خلاصه مقالات همایش سراسری آموزش بالینی در پرستاری و مامایی. تبریز. ۱۳۸۵. صفحه: ۴۵.

در مجموع یافته ها در مورد هدف کلی پژوهش یعنی آگاهی و عملکرد پرستاران در مورد اطلاعات دارویی، ماهیت و تکنیک جراحی بیانگر آن است که ۳۳/۳ درصد در حد ضعیف، ۱۸/۲ درصد متوسط و ۴۸/۵ درصد در حد خوب هستند (جدول شماره ۳).
جدول شماره ۳: میزان آگاهی پرستاران اتاق عمل چشم در استان گیلان

میزان آگاهی	تعداد	درصد
خوب	۱۶	۴۸/۴
متوسط	۶	۱۸/۱
ضعیف	۱۱	۳۳/۳
جمع	۳۳	۱۰۰

فیض اله زاده در مقاله ای که در دانشگاه علوم پزشکی تبریز تحت عنوان نیازهای آموزشی پرستاران شاغل در بخش های اورژانس بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تبریز ارائه کرد، عنوان نمود میانگین سنی نمونه های مورد پژوهش $34/15 \pm 8/56$ بودند که ۲۴/۷ درصد مدرک دیپلم ۷۵/۳ درصد تحصیلات دانشگاهی داشتند. ده نیاز آموزشی پرستاران را به ترتیب الویت بیان کرد که شامل: اورژانسهای قلب، CPR، مراقبت تروما، اداره شوک، مقابله با استرس، اورژانسهای کودکان، مراقبت از بیماران دارای اختلال هوشیاری بود و به این نتیجه رسید که پرستاران پیمانی و طرحی نسبت به پرستاران رسمی نیاز بیشتری به آموزش داشتند (۲).

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش نشان داد که در مورد ماهیت اعمال جراحی، اکثریت واحدها ۶۶/۷ درصد و در مورد تکنیک جراحی فقط ۲۷/۳ درصد در حد خوب ارزیابی شدند. در مجموع یافته ها در مورد هدف کلی پژوهش یعنی آگاهی و عملکرد در مورد اطلاعات دارویی، ماهیت و تکنیک جراحی بیانگر آن است که ۳۳/۳ درصد در حد ضعیف، ۱۸/۲ درصد حد متوسط و ۴۸/۵ درصد در حد خوب هستند.

Educational needs of nurses on medicine use, indications and optic surgery techniques

By: Mazoji. F. MSc, Mazoji. F. MSN, Karimy. S. MSN, Salami Kohan. K.MSN

Abstract:

Introduction: Today, nurses in order to implement successful nursing care need variety of knowledge on techniques of surgery in different operations. By knowing the level of knowledge and practice of nurses, their educational needs can be determined.

Objective: This study aims to determine the educational needs of nurses on medicine use, its indications and optic surgery techniques

Methods: This is a descriptive study done on all 33 nurses employed in optic operating rooms in educational hospitals. The data collection instrument included a questionnaire which was filled by nurses and data analyzed by SPSS software.

Results: From the total nurses surveyed, 48.5% had good knowledge and practice and 33.3% had unsatisfactory knowledge and practice and 28.3% had moderate practice.

Conclusion: In attention to results obtained nurses employed in optic operation rooms need knowledge, information and continuing education on medicine, surgery techniques and especially optic surgery techniques.

Keywords: Educational needs, Eye operating room nurses, Optic surgery techniques, Medicine use

---